

ZGODOVINA MINIJA

50let

V koncernu BMC (British Motor Corporation), ki je leta 1952 združila oba največja angleška proizvajalca avtomobilov, Austin in Morris, so želeli izdelovati majhen in ekonomičen avtomobil. V to jih je prisilila naftna kriza na otoku, ko je leta 1956 Egipt izgubil Sueški prekop. Kupci so se vse bolj ozirali po majhnih in varčnih avtomobilih.

Vodilni mož pri BMC, Sir Leonard Lord, je povabil k sodelovanju Aleca Issigonisa, znanega inženirja in konstruktorja Morris Minorja. Alec Issigonis je bil po rodu Grk, rojen pa leta 1906 v Smyrni v Turčiji. Skupaj s starši je bil izgnan na Malto s pomočjo britanske mornarice. Kot 15 letnik je prispel v London in pričel s študijem strojništva. Po končanem študiju pa se je zaposlil v Morris Motor Company, kjer je razvil Morris Minorja.

Kot je znano Morris Minor ni nikoli postal »svetovni ljudski avto«, kot je to uspelo Volkswagnu s hroščem. Zato je bil projekt Mini še toliko bolj pomemben za celoten koncern. Mini je ugledal luč sveta leta 1959.

Mini pa je postal za vedno ljubljeni avto in s tem tudi najbolje prodajani avtomobil v Evropi. Kot nagrado za ta uspeh, je Issigonis leta 1969 prejel naslov viteza od kraljice Elizabete. Sir Alec Issigonis je deloval kot tehnični direktor pri firmah Rover in Austin do upokojitve leta 1971, nato do leta 1987 kot tehnični svetovalec. Umril je leta 1988. Mini pooseblja njegovo konstruktorsko filozofijo, manj je več.

Konstrukcija Minija je izvirna in zelo inovativna. S prečno postavitvijo BMC –A tip motorja, pogonom na sprednji kolesi, je postal prvi tip avtomobila s to zasnovo. Menjalnik s prenosom in pogonom je nameščen pod motorjem, hladilnik je na levi strani, uplinjač za motorjem, razdelilec pa spredaj. S to konstrukcijsko postavitvijo motorja je Mini pridobil 74% koristnega prostora v (kabina + prtljažni prostor), izvedbo drsnih stranskih stekel, pa dodatni prostor v vratih.

Vzdolžni presek Minija, vozilo (Saloon) je naslednjih dimenzij: $DX \times XV = 3,05 \times 1,40 \times 1,35 \text{m}$. Teža osnovnega modela znaša 617kg. Medosje 2,04m ! Pnevmatike 5,20 x 10coll!

Konstrukcija karoserije je »monocoque« kar pomeni samonosno karoserijo - z gumijastimi vzmetmi ter neodvisnim vpetjem sprednjih in zadnjih koles. Zelo precizen volanski mehanizem, izredna živahnost in odlična lega na cesti, pa so bili odlična osnova vozila na hitrostnih tekmovanjih. Mini se je izkazal na hitrostnih in rally tekmovanjih že z osnovnim modelom, kasneje z uvedbo modelov Cooper in Cooper S pa so se uspehi vrstili kot za šalo. Večkratna zmaga na rally-u Monte Carlo v letih 1964-1966 pa je bil dokaz da za Mini ni nič nemogoče. To je vzpodbujalo mlado in staro, bogate in revnejše, da so se odločili za nakup. Mini je postal legenda in statusni simbol zato ni naključje, da je prejel naziv evropski avto stoletja. Do konca tisočletja so jih izdelali skupaj 5.4 milijona, ko je nastal naslednik – novi Mini, ki pa je po naši oceni povsem druga zgodba, ostalo pa je le ime legende (op.p.). Osnovni model se je ob nastanku imenoval Austin Seven, kot naslednik prvega najuspešnejšega predvojnega Angleškega majhnega vtomobila, takoj zatem pa Morris Mini –Minor.

Austin Se7en

Morris Mini-Minor MK1

Osnovna razlika med modeli Austin in Morris Minija je bila v obliki maske motorja in značk (beri označb) vozila!

PROIZVODNJA POSAMEZNIH MODELOV:

1959-1961

Proizvodnja Austina Se7en v različicah Basic in De Luxe v treh barvnih različicah, Farina rjava, Tartansko rdeča in speedwell modra. Prostornina motorja 848 ccm.

1961-1962

Proizvodnja modela Austin Super Se7en

Spremembe: Izboljšava in hrupna zaščita v notranjosti glede na model Austin Se7en. Dvo barvno lakiranje je vključevalo izbiro črne ali bele strehe. Masko hladilnika so spremenili na 9 valovitih horizontalnih in 12 ravnih vertikalnih med seboj povezanih palic.

1959 – 1967

Proizvodnja modela Morris Mini-Minor MK1 Nudili so dva modela – Standard ali De Luxe v treh barvah, clipper modra, cherry rdeča in OEW (old english bela). Prostornina motorja 848 ccm. Mini hidrolastic vzmetenje je bilo dobavljivo od septembra leta 1964, avtomatski menjalnik pa od leta 1965.

1962-1967

Proizvodnja modela Austin Mini MK1

Podrobnosti: Modeli Austin Se7en se se preimenovali v Austin Mini, Standard, De Luxe in Super modele. Druga dva modela sta bila nadomeščena s Super De Luxe modelom od oktobra 1962. leta. Mini hidrolastic vzmetenje je bilo dobavljivo od septembra 1964. Super Deluxe ime so ponovno spremenili na Deluxe ob koncu 1964. leta. Avtomatski menjalnik je bil dobavljiv od leta 1965.

OSNOVNI TEHNIČNI PODATKI O VOZILU:

Austin Se7en, Austin Mini MK1, Morris Mini-Minor MK1

Pogonski agregat: 4-cilindri, ohv

Premer cilindra in hod: 62.94 x 68.26 mm

Volumen: 848 cc

Moč motorja: 34 bhp @ 5,500 rpm

Uplinjač: Enojni horizontalni SU 1 1/4"

Podvozje in obese: Neodvisno spredaj in zadaj

Teža vozila: 717 kg

Maksimalna hitrost: 116 km/h

John Cooper, znan iz sveta motosporta kot nosilec dveh konstruktorskih naslovov v Formuli 1 v letih 1959 in 1960, je videl tekmovalni potencial v Miniju, zato se je dogovoril s konstruktorjem in obenem prijateljem – Issigonisem o izvedbi minija, ki bo imel večjo vzdržljivost in moč in bi lahko postal tekmovalen. Po izvedenih testiranjih se je v oktobru 1961 rodil Mini Cooper.

1961 - 1967

Austin Se7en Cooper, Austin and Morris Mini-Cooper 997ccm

Podrobnosti:

Uvedba disk zavor spredaj. Modifikacija menjalnika s spremenjenim prestavnim razmerjem. Austinova izvedba vsebuje 11 horizontalnih , medtem ko Morris Cooper vsebuje le 7 horizontalnih cevi v maski hladilnika. Obe verziji pa vsebujeta streho v kontrastni barvi.

Prostornina: 997cc

Moč motorja: 50bhp

1963 - 1964

Austin in Morris Mini-Cooper 'S' 1,071ccm

Podrobnosti: Povečana moč motorja 70 bhp , ostali podatki kot pri modelu Austin/Morris Cooper. Drugačne označbe na vozilu in spremenjen centralno nameščen števec hitrosti na 120 mph, cca (200 km/h).

Prostornina motorja: 1071ccm

1964 - 1967

Austin and Morris Mini-Cooper 998cc Mk1

Podrobnosti: Zmogljivost motorja je bila povečana glede na standardni Cooper z volumnom 997 ccm! Hydrolastic vzmetenje je bilo dodano v letu 1964.

Prostornina motorja: 998ccm

1964 - 1965

Austin and Morris Mini-Cooper 'S' 970cc

Podrobnosti: Proizvedenih je bilo samo 963 primerkov. Enaki tehnični podatki veljajo kot za Cooper 'S' 1071ccm, izvzemši prostornino motorja.. Pogosto ga omenjajo kot Mini-Cooper 1000.

Prostornina motorja: 970ccm

1964 - 1967

Austin and Morris Mini-Cooper 'S' 1275 Mk1

Podrobnosti: Veljajo enaki tehnični podatki kot za obstoječe Mini Cooper 'S' modele ampak z centralno vgrajenim števcem hitrosti do 130mph, enobarvna karoserija, kasneje izvedba z 4 ½" plattišči kot standardna ponudba. Hydrolastic vzmetenje v ponudbi od 1964. leta. Dvojna posoda za gorivo v standardni ponudbi od 1966 leta.

Prostornina motorja: 1275ccm

1960 - 1961

Austin Se7en Countryman and Austin Se7en Van

Podrobnosti: Countryman (karavan) je imel zadnji del karoserije izdelan iz lesenega okvirja, obe karavanski različici pa sta bili zgrajeni na povečani medosni razdalji za 4" (cca 100mm), dolžina vozila pa se je povečala za 10" (cca 254mm).

Prostornina motorja: 848ccm

BMC pa je že ob nastanku modela Mini Saloon, pričel izdelovati tudi nekatere druge karoserijske različice, ki so jih kupci tudi dobro sprejeli.

1960 - 1967

Morris Mini-Traveller Mk1

Podrobnosti: Morris izvedba kot Austin Se7en Countryman. Metalna karoserija v celoti je bila dobavljiva od oktobra 1962.

Prostornina motorja: 848ccm

1960 - 1969

Morris Minivan

Podrobnosti: Veljajo enaki podatki kot za Austin Se7en Van. Austin Minivan so proizvajali od 1962 do 1969 z različno značko na pokrovu motorja kot pri Morris Minivan. Močnejši motor je bil dobavljiv od 1967. leta.

Prostornina motorja: 848ccm / 998ccm (od 1967)

1961

Austin Se7en Pick-Up

Podrobnosti: Ohranja enak tloris dna kot Austin Se7en / Morris Minivan. Dno kesona je ravno, zadnja vrata se ob odprtju izravnavajo z dnom. Kabina je samonosna.

Prostornina motorja: 848ccm

1964 - 1968

Austin and Morris Mini Moke

Podrobnosti: Komercialna izvedba Minija, namenjena za prevoz potnikov po manj zahtevnih brezpotjih. Zelo priljubljena oblika po svetu, zato so ta tip proizvajali do začetka 1990. let.

Prostornina motorja: 848ccm

1961 - 1969

Riley Elf in Wolseley Hornet

Podrobnosti: Dve dodatni bolj luksuzni različici Minija so izdelovali kot spomin na predvojnne otoške "zvezde" – Riley in Wolseley. Pred združitvijo v BMC, sta bila oba omenjena proizvajalca v lasti Morrisa. Dolžino karoserije so podaljšali za 8 ½ ". Karoserija je bistveno spremenjena glede na Mini saloon, maska vozila je postavljena vertikalno, zadaj klasični prtljažni prostor z podaljški na pokrovu prtljažnika. Mk2 je dobil močnejši pogonski agregat že januarja 1963. Zunanje tečaje vrat so nadomestili z notranjimi (nevidnimi) leta 1966. Izvedba MK3 je izšla leta 1969. Riley Elf in Wolseley Hornet imata enake tehnične karakteristike, obdelava notranjosti je boljša pri Riley Elf.

Prostornina motorja: 848ccm / 998ccm (od 1963)

NASTANEK IN PROIZVODNAJ DRUGE GENERACIJE MINIJEV – MK2

1967 - 1969

Austin Mini Mk2 in Morris Mini Mk2

Podrobnosti: Dva modela sta bila v ponudbi – Basic (osnovni) in Super De Luxe. Izboljšave: Nova oblika "mreže" maske motorja MK2, povečan zadnje okno vozila in pravokotne zadnje luči. Izboljšane zavore.

Prostornina motorja: 848ccm (The Basic in Super De Luxe model) ali 998ccm (samo Super De Luxe model).

Koncem šestdesetih se pojavi kriza v avtomobilski industriji na otoku, zato se odločijo in ustanovijo nov koncern BL (British Leyland), ob tem je nastal mini tretje generacije- MK3! Značilnosti the modelov so bile: Uvedba enotnega naziva MINI 850 oz. MINI 1000 in s tem spremenjen emblem vozila na pokrovu motorja, sprememba tečajev vrat, ki so jih predstavili na notranjo stran. postali so nevidni, v vratih ni bilo več horizontalnega drsnega odpiranja oken ampak s pomočjo mehanizma vertikalno – s tem so vrata dobila tapetne obloge – ni bilo več odprtín za "steklenice Coca cole". Nekatere od the sprememb so narekovali strožji varnostni predpisi v ZDA in nekaterih izvoznih državah.

Prenehali so proizvajati vse klasične Minije prve (MK1) in druge (MK2) generacije, v 70. letih pa so uvedli nov model Mini Clubmann, Mini Clubmann Estate in Mini 1275GT. Slednji je pridobil 12 coll pnevmatike in 7.5 coll disk zavore leta 1974! Prepoznamo jih po spremenjeni maski motorja. Te modele so proizvajali do konec 80-tih let, nkar so se zvrstili še modeli četrte (MK4), pete (MK5), šeste (MK6) in zadnje (MK7) generacije, ko je zadnji klasični Mini odpeljal iz tekočega traku leta 2000!

11. September 2000 pomeni konec obdobja klasičnega Minija. Na sliki Mini Cooper MK7 ki je bil proizveden v koncernu ROVER Groups. Na fotografiji je Twiggy!

S tem se je končalo obdobje enega najzanimivejših, najatraktivnejših in najuspešnejših majhnih avtomobilov vseh časov. Na koncu velja omeniti tudi licenčne proizvodnje teh vozil po svetu: V Italiji pri podjetju Innocenti (1965-75), ki nam je najbolj poznan iz proizvodnje rolerjev (Vespa..), v Španiji »Authi« (1968-75), Belgiji (1972-81), Australiji (1961-78), Južna Afrika (v 70. letih).

Priredil in prevedel: Vladimir Perkič
Viri: Po Internetu - Wikipedia, Mini World